

**ONTDEK DE
TOPSTUKKEN VAN
KONINKLIJK MUSEUM
VAN HET LEGER EN DE
KRIJGSGESCHIEDENIS**

Parcours voor volwassenen

1

Het toernooiharnas van Filips II

Dit 40 kilo zware toernooiharnas uit het Duitse Landshut hoorde waarschijnlijk toe aan Filips II, de zoon van Keizer Karel. Filips regeerde aan het einde van de 16de eeuw over Spanje, Italië en de Nederlanden. Omdat de linkerzijde van een toernooiharnas het bij een steekspel het zwaarst te verduren kreeg, is die kant extra verstrekt. De tot vijf meter lange toernooilans steunde dan weer op een haak op de rechterborstplaat, zodat ze in evenwicht bleef als de ridder op zijn tegenstander afstormde.

2

Serpent

Een serpent is een houten blaasinstrument dat zijn naam dankt aan zijn slangachtige vorm. In de 17^e eeuw begeleidt het vooral gregoriaanse kerkkoren. Vanaf de 18^e eeuw wordt het ook gebruikt om het ritme aan te geven in militaire muziekkapellen. De kronkelige vorm, die het serpent moeilijk hanteerbaar maakte bij optochten, ruimt dan plaats voor een compactere achtvorm, zoals hier. In de 19^e eeuw raakt het instrument langzaam uit de mode omdat zijn diepe, instabiele timbre niet langer weet te behagen.

3

Dubbelportret Leopold I/Louise-Marie

Dit dubbelportret van koning Leopold I en koningin Louise Marie zouden we tegenwoordig een 'gadget' noemen. Degelijke portretjes waren razend populair aan het begin van de 19e eeuw. Naargelang de kant vanwaar je het bekijkt, verschijnt er een andere beeltenis. Zo zie je links de koning en rechts zijn echtgenote. Dit specifieke exemplaar is een steendruk of lithografie. Het werd gemaakt door de Brusselse drukkerij Daems, vermoedelijk ter gelegenheid van Leopolds huwelijk met Louise Marie in 1832.

4

Mexicaanse portretten van fotograaf Aubert

De Fransman François Aubert verbleef van 1865 tot 1867 in Mexico als de officieuze hofphotograaf van Keizer Maximiliaan. Hij portretteerde er de keizer zelf, de Belgische militairen die zijn echtgenote Charlotte, de dochter van Koning Leopold I, moesten beschermen, en Maximiliaans tegenstanders. Aubert woonde ook terechtstelling van de keizer bij. Hij mocht geen foto's nemen, maar maakte wel als enige een schets van het gebeuren. Het Legermuseum bezit ook de glasnegatieven van deze unieke foto's.

5

Uniformen van de kozakken van de Keizerlijke wacht gedragen door de Russische tsaren

Deze vier tunieken werden tussen 1845 en 1917 gedragen door de Russische tsaren Nicolaas I, Alexander II, Alexander III, en door Aleksej, de zoon van de laatste tsaar Nicolaas II. Zoals wel meer vorsten droegen de tsaren bij bijzondere gelegenheden het uniform van kolonel-generaal van hun verschillende legerregimenten. De rode tuniek van de kozakken van de keizerlijke wacht was daarbij erg geliefd. Nicolaas I liet er zich zelfs in begraven. Daarom is enkel zijn blauwe uniformjas hier te zien.

6

Verzameling roertrommels uit WO I

Deze prachtige roertrommels van verschillende Engelse en Canadese bataljons zijn telkens versierd met de wapens van hun eenheden. De meeste dragen ook de namen van de veldslagen waaraan de bataljons deelnamen, behalve bij de eenheden die bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog werden opgericht en die dus geen voorgeschiedenis hadden. Het Belgisch-Britse echtpaar Bouvier-Washer schonk deze unieke verzameling aan het Legermuseum als eerbetoon voor hun zoon, die in 1916 in Diksmuide sneuvelde.

7

Mark IV tank

De Mark IV is een Britse tank die in 1917 in gebruik wordt genomen. Zijn prototype, de Mark I, ziet zijn vuurdoop in Frankrijk eind 1916. Toch speelt dit nieuwe aanvalswapen tijdens de Eerste Wereldoorlog nog geen grote rol. Daarvoor wordt het pas te laat in de oorlog op grote schaal ingezet. Ook laat de motor het vaak afweten en is het nog te traag en te zwaar. Wereldwijd zijn er maar weinig exemplaren bewaard gebleven. Onze Mark IV is bovendien de enige die zijn originele camouflage nog heeft.

8

Driedekker Bataille

De Belgische luchtvaart stond nog in haar kinderschoenen toen César Bataille, de zoon van een Belgische industrieel, in 1911 deze experimentele

driedekker bouwde. Uniek zijn de kantelbare vleugels, bedoeld om de snelheid te controleren en een zachte landing te verzekeren. Met het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog wordt het toestel opgeborgen, om pas in 1972 weer op te duiken in een fabriek. Na

een langdurige restauratie is de driedekker sinds 2003 weer in zijn oorspronkelijke glorie hersteld.

Watervliegtuig Schreck

Dit Schreck watervliegtuig werd in 1915 ontworpen. Het Belgische smaldeel in Calais bezat vijf dergelijke toestellen. Ze werden ingezet voor bewakings- en beschermingsopdrachten boven de Noordzee en voor het onderscheppen van vijandelijke onderzeeërs. In juli 1918 werden Koning Albert en Koningin Elisabeth in twee Schrecks het Kanaal overgevlogen om in Engeland de Jubelviering rond koning Georges V bij te wonen. Dit was meteen de eerste keer dat leden van een koningshuis het vliegtuig namen.

Junkers 52

De Duitse Junkers 52 kwam in 1932 op de markt. Zijn golfplaten bekleding maakt het toestel erg herkenbaar. Het bood plaats aan zo'n 17 passagiers en werd weldra door de meeste commerciële luchtvaartmaatschappijen, waaronder ook Sabena, besteld. Omdat het aan een zeer lage snelheid kon landen, was het erg geschikt voor korte en rudimentaire landingsbanen. De Junkers 52 is echter vooral bekend uit de Tweede Wereldoorlog, toen hij door de Luftwaffe intensief voor het vervoer van troepen is ingezet.

1. Het toernooiharnas van Filips II
2. Serpent
3. Dubbelportret Leopold I/Louise-Marie
4. Mexicaanse portretten van fotograaf Aubert
5. Uniformen van de kozakken van de Keizerlijke wacht gedragen door de Russische tsaren
6. Verzameling roertrommels uit WO I
7. Mark IV tank
8. Driedekker Battaille
9. Watervliegtuig Schreck
10. Junkers 52

Colofon

Tekst : Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis

Opmaak : Walter Leclercq

© Brusselse Museumraad - 2016

